

POSTANOWIENIE

Dnia 5 listopada 2019 roku

Referendarz sądowy E. J.

w Sądzie Rejonowym Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, Wydział II Cywilny

po rozpoznaniu w dniu 5 listopada 2019 roku w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku wierzyciela: (...) spółka akcyjna z siedzibą w P.

przeciwko dłużnikowi: S. S.

o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu

postanawia:

oddalić wniosek.

Referendarz sądowy E. J.

UZASADNIENIE

(...) spółka akcyjna z siedzibą w P. wniósł do tut. Sądu o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu z dnia 1 kwietnia 2019 r., sporządzonemu przez notariusza M. R. A nr (...) oraz o zasądzenie od dłużnika na rzecz wierzyciela zwrotu kosztów postępowania klauzulowego. W uzasadnieniu wnioskodawca wskazał, iż na podstawie ww. aktu notarialnego dłużnik, w celu zabezpieczenia wierzytelności wierzyciela, na podstawie zawartej między stronami umowy poręczenia z dnia 1 kwietnia 2019 r., poddał się egzekucji wprost w trybie art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c. do kwoty 650000,00 zł. Poręczenie zostało udzielone na okres od dnia 1 kwietnia 2019 r. do dnia 31 grudnia 2019 r. Na podstawie umowy poręczenia dłużnik zobowiązał się osobiście i całym majątkiem do zapłacenia wszelkich zobowiązań Hotel (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, wynikających z zawartego między wierzycielem a spółką porozumienia w dniu 1 kwietnia 2019 r., w szczególności do spłaty należności głównej i odsetek, w terminach wskazanych w wyżej powołanym porozumieniu, do łącznej wysokości 650000,00 zł, na wypadek gdyby spółka swojego zobowiązania, najpóźniej w datach wymagalności poszczególnych zobowiązań nie wykonała. Spółka zobowiązała się do zwrotu łącznej kwoty 599116,90 zł, w terminie do dnia 28 czerwca 2019 r. W związku z bezskutecznym upływem ww. terminu pismem z dnia 9 lipca 2019 r. spółka została wezwana do zapłaty tejże kwoty, z maksymalnymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 565526,19 zł, od dnia 29 czerwca 2019 r. do dnia zapłaty, w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania. Pismem z dnia 25 lipca 2019 r. dłużnik otrzymał analogiczne wezwanie.

Referendarz sądowy zważył, co następuje:

Wniosek nie mógł zostać uwzględniony.

Zgodnie z treścią art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c., tytułem egzekucyjnym jest akt notarialny w którym dłużnik poddał się egzekucji i który obejmuje obowiązek zapłaty sumy pieniężnej do wysokości w akcie wprost określonej albo oznaczonej za pomocą klauzuli waloryzacyjnej, gdy w akcie wskazano zdarzenie, od którego uzależnione jest wykonanie obowiązku, jak również termin, do którego wierzyciel może wystąpić o nadanie temu aktowi klauzuli wykonalności. Oświadczenie o poddaniu się egzekucji powinno zawierać określoną w ustawie treść. Treść ta obejmuje elementy konieczne, które musi zawierać każde oświadczenie o poddaniu się egzekucji. Elementami koniecznymi, które pozostają wspólne dla wszystkich sposobów poddania się egzekucji są: wyrażenie woli poddania się egzekucji (tzw. klauzula lub formuła poddania się egzekucji), oznaczenie dłużnika i wierzyciela, określenie obowiązku

świadczenia, określenie podstawy obowiązku świadczenia oraz uzależnienie wykonania tytułu egzekucyjnego od pewnego zdarzenia. Poza tym treść oświadczenia o poddaniu się egzekucji może obejmować elementy dodatkowe, które nie muszą się w nim znaleźć. Przedłożony akt notarialny spełniał wymogi aktu notarialnego określone w art. 92 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie.

Wierzyciel wystąpił z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu zachowując termin określony w § 4, tj. 31 grudnia 2020 r., jednakże nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu z dnia 1 kwietnia 2019 r. nie było możliwe z następujących względów.

W § 4 aktu notarialnego z dnia 1 kwietnia 2019 r. Repertorium A nr 2206/2019 S. S. oświadczył, iż w celu zabezpieczenia wiarygodności spółki pod firmą (...) spółka akcyjna z siedzibą w P., w związku z zawartą umową poręczenia, o której mowa wyżej, poddaje się egzekucji wprost z niniejszego aktu w trybie art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c. do kwoty 650000,00 zł, na rzecz spółki pod firmą (...) spółka akcyjna z siedzibą w P.. Jednocześnie oświadczył, że zdarzeniem, od którego uzależnione jest wykonanie przez poręczyciela obowiązku, jest niedokonanie zapłaty przez spółkę pod firmą Hotel (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. spółce pod firmą (...) S.A. z siedzibą w P. wszelkich zobowiązań spółki pod firmą Hotel (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P., wynikających z zawartego między spółkami porozumienia, o którym mowa powyżej.

Jak wynika z treści art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c., ustalenie w akcie notarialnym zdarzeń warunkujących wykonanie obowiązku ma charakter obligatoryjny. Biorąc pod uwagę zasadę swobody umów (art. 353¹ k.p.c.), sposoby określenia tych zdarzeń mogą być różne. Tym niemniej, sąd (referendarz sądowy) w postępowaniu klauzulowym powinien ustalić, czy doszło do zdarzeń wymienionych w akcie notarialnym, tj. czy wystąpiło zdarzenie od którego uzależnione jest wykonanie tytułu egzekucyjnego. Wykazanie tych okoliczności obciąża zaś wierzyciela. Kwestie te ulegają ustaleniu wyłącznie w oparciu o dokumenty przedstawione przez wierzyciela, a sąd (referendarz sądowy) rozpoznaje wniosek o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu na posiedzeniu niejawnym bez wysłuchania stron (art. 766 k.p.c.). Podkreślić należy, iż wierzyciel musi mieć na uwadze, że postępowanie o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu, w którym dłużnik poddał się egzekucji, jest uproszczoną formą tytułu wykonawczego, co następuje na podstawie przedłożonych dokumentów. Postępowanie to ma charakter jedynie formalny, sprawa zostaje rozpoznana bez udziału dłużnika na posiedzeniu niejawnym i w związku z tym należy dochować wszelkiej staranności, aby wykazać spełnienie warunków nadania klauzuli wykonalności, jak również warunki te muszą być precyzyjnie określone. W przeciwnym razie zachodziłoby niebezpieczeństwo uzyskiwania klauzuli wykonalności bez jakiegokolwiek kontroli. Postępowanie toczy się przy tym na podstawie przedłożonych dokumentów. Wskazać należy, że warunkiem nadania klauzuli wykonalności jest wymagalność samego świadczenia, co do którego dłużnik poddał się egzekucji, zaś sąd (referendarz sądowy) rozważa, czy dobrowolne poddanie się egzekucji nie pozostaje w sprzeczności z innymi postanowieniami aktu, które ograniczałyby to dobrowolne poddanie się egzekucji bądź uzależniałyby od wzajemnych świadczeń wierzyciela. Rozróżnić zatem należy wymagalność samego zobowiązania od spełnienia warunków, od których strony uzależniły samo nadanie klauzuli wykonalności. Ponadto w dniu 21 sierpnia 2019 r. wszedł w życie przepis art. 782¹ k.p.c., zgodnie z którym (§ 1) Sąd (referendarz sądowy) obligatoryjnie odmawia nadania klauzuli wykonalności m. in. jeżeli w świetle okoliczności sprawy jest oczywiste, że wniosek jest sprzeczny z prawem albo zmierza do obejścia prawa.

W myśl art. 786 § 1 k.p.c., jeżeli wykonanie tytułu egzekucyjnego jest uzależnione od zdarzenia, które udowodnić powinien wierzyciel, sąd nada klauzulę wykonalności po dostarczeniu dowodu tego zdarzenia w formie dokumentu urzędowego lub prywatnego z podpisem urzędowo poświadczonym. Nie dotyczy to wypadku, gdy wykonanie jest uzależnione od równoczesnego świadczenia wzajemnego, chyba że świadczenie dłużnika polega na oświadczeniu woli. To jedyne dowody, za pomocą których wierzyciel może wykazać, że wystąpiło zdarzenie, od którego uzależnione jest wykonanie tytułu egzekucyjnego. Przez zdarzenia, o których mowa w tym przepisie, rozumieć należy zawarte w treści tytułu egzekucyjnego przesłanki merytoryczne, od których zależy powinność wykonania przez dłużnika świadczenia wynikającego z treści tytułu. Specyfika instytucji poddania się egzekucji w oparciu o art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c. powoduje, iż dobór zdarzeń, od których uzależnia się wykonanie obowiązku po stronie dłużnika musi uwzględniać ograniczenia

dowodowe. W przeciwnym wypadku, pomimo formalnej poprawności konstrukcji oświadczenia o poddaniu się egzekucji, nadanie klauzuli wykonalności ze względów dowodowych będzie niemożliwe.

W niniejszej sprawie zdarzenie określono jako niedokonanie zapłaty przez spółkę pod firmą Hotel (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. spółce pod firmą (...) S.A. z siedzibą w P. wszelkich zobowiązań spółki pod firmą Hotel (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P., wynikających z zawartego między spółkami porozumienia, o którym mowa powyżej. Tym samym wierzyciel powinien wykazać zaistnienie powyższego zdarzenia, dokumentami w formie określonej w art. 786 § 1 k.p.c.,

Sąd rozpoznaje wniosek wierzyciela o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu co do zasady na posiedzeniu niejawnym bez wysłuchania stron. Wynika z tego, że o powstaniu tytułu egzekucyjnego decyduje treść oświadczenia wyrażona w akcie notarialnym. W sposób wiążący dla podmiotów prawa cywilnego wykładni oświadczenia woli o poddaniu się egzekucji dokonują wyłącznie organy stosujące prawo, w przypadku oświadczenia woli o poddaniu się egzekucji organem tym jest sąd (referendarz sądowy) rozpoznający wniosek o nadanie aktowi notarialnemu klauzuli wykonalności. W celu wykazania ziszczenia się wyżej opisanego zdarzenia wnioskodawca przedłożył wezwanie do zapłaty z dnia 9 lipca 2019 r. z pełnomocnictwem z dnia 20 lipca 2010 r. oraz potwierdzenie nadania korespondencji do dłużnika w dniu 9 lipca 2019 r. Notariusz poświadczył zgodność odpisów z okazanym dokumentem. Przedłożył nadto wezwanie do zapłaty z dnia 25 lipca 2019 r. z pełnomocnictwem z dnia 20 lipca 2010 r. i potwierdzeniem nadania korespondencji do poręczyciela w dniu 25 lipca 2019 r. Do wniosku załączono nadto kserokopię porozumienia z dnia 1 kwietnia 2019 r. oraz umowy poręczenia z dnia 1 kwietnia 2019 r.

Nie budzi wątpliwości w doktrynie i orzecznictwie, iż wskazanie przez dłużnika w § 4 aktu notarialnego, co będzie stanowiło dowód dla sądu na potwierdzenie ziszczenia się zdarzenia, od którego uzależnione jest wykonanie tytułu egzekucyjnego, nie jest dla sądu wiążące. Wnioskodawca powinien udowodnić dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym niedokonanie zapłaty przez spółkę pod firmą Hotel (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. spółce pod firmą (...) S.A. z siedzibą w P. wszelkich zobowiązań spółki pod firmą Hotel (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P., wynikających z zawartego między spółkami porozumienia, o którym mowa powyżej. Wnioskodawca obowiązku temu nie sprostał. Przy rozpoznawaniu wniosku na podstawie art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c. należy odpowiedzieć na pytanie, czy przedłożone przez wnioskodawcę dokumenty, mające wykazać określone w akcie notarialnym zdarzenie, wykazują powyższe zdarzenie oraz czy zachowują formę wymaganą ustawą. Wysłanie dłużnikowi wezwania nie wykazuje powyższego zdarzenia. Niezależnie od powyższego, porozumienie z dnia 1 kwietnia 2019 r. oraz umowa poręczenia z dnia 1 kwietnia 2019 r. nie stanowiły części aktu notarialnego z dnia 1 kwietnia 2019 r. i odwołanie się w opisie zdarzenia do ich treści wymagało, w celu wykazania ziszczenia się zdarzenia, przedłożenia odpowiednich ich części, z uwagi na odwołanie się w opisie zdarzenia do treści dokumentu spoza aktu notarialnego. Wnioskodawca przedłożył kserokopie ww. dokumentów. Wezwanie do zapłaty z dnia 9 lipca 2019 r. (oraz z dnia 25 lipca 2019 r.) nie stanowiło dokumentu prywatnego z podpisem notarialnie poświadczonym ani dokumentu urzędowego, bowiem notariusz poświadczył jedynie zgodność powyższych odpisów z okazanym dokumentem (por. postanowienie SO w Kaliszu z dnia 8 kwietnia 2014 r., II Cz 88/14, Portal Orzeczeń Sądów Powszechnych). Brak jest również podstaw do jednoznacznego przyjęcia, iż dokument elektroniczny - potwierdzenie nadania z dnia 09 lipca 2019 r. (k. 26 akt) dotyczy wezwania z dnia 9 lipca 2019 r. (k. 22 akt), a potwierdzenie nadania z dnia 25 lipca 2019 r. (k. 42 akt) dotyczy wezwania z dnia 25 lipca 2019 r. – brak jest jakiegokolwiek opisu przesyłek, na podstawie przedłożonych dokumentów brak jest również możliwości powiązania numerów nadawczych z załączonymi do wniosku wezwaniami do zapłaty (ponadto, w przypadku korespondencji wysłanej do S. S. numer z k. 42 akt różni się od numeru nadawczego wskazanego na k. 44 akt).

Po wtóre, wskazać należy, iż kodeks postępowania cywilnego nie zna zaś instytucji nadania klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu „w ogólności”. We wniosku o nadanie klauzuli wykonalności konieczne jest nadto sprecyzowanie zakresu zobowiązania przez wskazanie konkretnej kwoty, co do której nadana ma być klauzula wykonalności, a wniosek o nadanie klauzuli wykonalności co do kwoty roszczenia pieniężnego do kwoty podlega oddaleniu. Klauzula wykonalności nadawana jest bowiem w granicach wniosku wierzyciela (art. 321 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.), a wysokość świadczenia musi jednoznacznie wynikać z treści tytułu wykonawczego. Nie może powstać

w postępowaniu klauzulowym tytuł wykonawczy, w którym oznaczona będzie jedynie maksymalna wysokość egzekwowanego świadczenia. Wnioskodawca reprezentowany przez radcę prawnego wniósł o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu z dnia 1 kwietnia 2019 r. sporządzonemu przez notariusza M. R. A nr (...). We wniosku o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu niezbędne jest podanie konkretnej kwoty, na którą wnioskodawca żąda nadania klauzuli wykonalności i sprecyzowanie przy tym, z czego taka wysokość wynika. Wnioskodawca obowiązku temu nie podołał. Zgodnie z art. 783 § 1 k.p.c., postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności wymienia m.in. tytuł egzekucyjny, a w razie potrzeby oznacza świadczenie podlegające egzekucji i zakres egzekucji. Taka potrzeba zachodzi właśnie w przypadku tytułu egzekucyjnego nie pochodzącego od sądu, jakim jest akt notarialny, w którym świadczenie dłużnika jest nieo określone, ponieważ wskazana jest jedynie jego górna granica. Sprecyzowanie wysokości świadczenia obok powołania przez dłużnika w oświadczeniu o poddaniu się egzekucji podstawy obowiązku świadczenia pełni dwie istotne funkcje: umożliwia stwierdzenie, czy obowiązek ten podlega przymusowemu wykonaniu w trybie postępowania egzekucyjnego w sprawach cywilnych oraz daje dłużnikowi możliwość podjęcia obrony w razie sporu z wierzycielem co do istnienia lub zakresu tego obowiązku (por. M. Walasik, Poddanie się egzekucji aktem notarialnym, s. 155 – 156; postanowienie SO w Świdnicy z dnia 25 stycznia 2016 r., sygnatura akt II Cz 30/16, Portal Orzeczeń Sądów Powszechnych; postanowienie Sądu Rejonowego w Strzelcach Opolskich z dnia 16 stycznia 2013 r., sygnatura akt I Co 45/13, Portal Orzeczeń Sądów Powszechnych). Podjęcie przez dłużnika środków obrony w postaci odpowiednich powództw nie byłoby możliwe, gdyby tytuł wykonawczy nie wskazywał jednoznacznie z jakiej podstawy wynika obowiązek świadczenia dłużnika i jaka jest skonkretyzowana wysokość tego obowiązku. Z punktu widzenia pozycji dłużnika, który w postępowaniu klauzulowym nie ma możliwości udziału, takie doprecyzowanie świadczenia podlegającego egzekucji i zakresu egzekucji jest niezbędne. Wnosząc o nadanie klauzuli wykonalności na akt notarialny zawierający oświadczenie dłużnika złożone w trybie art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c. wnioskodawca podaje bowiem konkretną kwotę, na którą żąda nadania klauzuli wykonalności, precyzując przy tym, z czego taka wysokość wynika. Kwestie te podlegają ustaleniu wyłącznie w oparciu o dokumenty przedstawione przez wierzyciela, albowiem jak już wskazano, sąd lub referendarz sądowy rozpoznaje wniosek o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu na posiedzeniu niejawnym bez wysłuchania stron. Klauzula wykonalności może zaś zostać nadana jedynie w zakresie w jakim akt notarialny spełnia wymogi tytułu egzekucyjnego, jasno i jednoznacznie formułując obowiązek dłużnika oraz z zakresie, w którym dłużnik jednoznacznie poddał się egzekucji. Postępowanie klauzulowe jest bowiem postępowaniem o charakterze ściśle formalnym, wszystkie dokumenty niezbędne do uwzględnienia wniosku składane są wraz z wnioskiem. To wnioskodawca odpowiada za takie przedstawienie dokumentów, które umożliwia zapoznanie się z ich treścią przed rozpoznaniem wniosku (por. postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 24 czerwca 2016 r., XV Cz 358/16) i ponosi konsekwencje zaniechania powołania twierdzeń i wniosków dowodowych bądź powołania takich, które okazały się nieprzydatne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2001 r., IV CZ 64/01, OSN 2002/3/36). Postępowanie klauzulowe nie umożliwia weryfikacji kwestii materialnoprawnych, jak choćby istnienia zobowiązania. Na tą okoliczność dłużnikowi służą środki obrony w postaci odpowiednich powództw, jednakże podjęcie obrony za pomocą tych powództw nie byłoby możliwe, gdyby tytuł wykonawczy nie wskazywał jednoznacznie z jakiej podstawy wynika obowiązek świadczenia dłużnika i jaka jest skonkretyzowana wysokość tego obowiązku. Tym samym wnioskodawca winien na etapie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności na akt notarialny zawierający oświadczenie dłużnika złożone w trybie art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c. podać konkretną kwotę, na którą żąda nadania klauzuli wykonalności, precyzując przy tym, z czego taka wysokość wynika.

Nieemożliwe było nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu do kwoty 650000,00 zł. Wskazać wreszcie należy, iż wnioskodawca nie wskazał również, co składa się na kwotę 599116,90 zł. Wbrew twierdzeniom wniosku, w § 2 ust. 3 porozumienia, spółka zobowiązała się do zwrotu kwoty 565526,19 zł, a nie 599116,90 zł. W porozumieniu z dnia 1 kwietnia 2019 r. oraz w umowie poręczenia z dnia 1 kwietnia 2019 r. strony ustaliły warunki spłaty należności w wysokości 565526,19 zł. Zapisy z § 2 ust. 4 porozumienia nie korespondowały z treścią wezwania i wskazanej tam podstawy naliczenia odsetek. Wnioskodawca nie wskazał również podstawy wzywania do zapłaty odsetek maksymalnych za opóźnienie, powyższe kwoty nie korespondują z treścią powyższych dokumentów z dnia 1 kwietnia 2019 r., a to do nich odwołano się w treści aktu notarialnego. Poręczenie ma charakter akcesoryjny, czyli prawo to jest ściśle sprzężone z innym stosunkiem zobowiązaniowym. Oznacza to, że istnienie oraz kwota długu mają wpływ na

występowanie i rozmiar poręczenia, strony umowy poręczenia mogą tą równorzędną odpowiedzialność poręczyciela zawęzić lub zmienić, nawet na model posiłkowy, wówczas dług poręczyciela stanie się wymagalny dopiero po próbie uzyskania świadczenia od dłużnika – strony umowy z dnia 1 kwietnia 2019 r. postanowiły, że poręczyciel zobowiązał się do zapłacenia zobowiązań dłużnika z tytułu porozumienia na wypadek, gdyby dłużnik swego zobowiązania nie wykonał, a wierzyciel mógł zwrócić się do poręczyciela o spełnienie świadczenia, po uprzednim wezwaniu dłużnika do dokonania zapłaty, w wypadku zwłoki dłużnika w wykonaniu zobowiązań wobec wierzyciela.

Podkreślić w tym miejscu należy, iż oddalenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności nie pozbawia wnioskodawcy ochrony prawnej, bowiem oddalenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu nie stwarza powagi rzeczy osądzonej i wniosek może być ponowiony, a jeżeli nie jest możliwe uzyskanie klauzuli wykonalności w postępowaniu klauzulowym, wierzyciel może także wszcząć postępowanie rozpoznawcze w celu uzyskania tytułu egzekucyjnego w postaci orzeczenia i skorzystać z pozostałych sposobów zabezpieczenia roszczenia, w tym z weksła in blanco. Okoliczność bowiem, że powód dysponuje tytułem egzekucyjnym w postaci aktu notarialnego, nie stanowi przeszkody do wszczęcia tego postępowania i wydania orzeczenia co do istoty.

Wobec oddalenia wniosku wnioskodawca poniósł koszty związane z niniejszym postępowaniem we własnym zakresie.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie cytowanych przepisów, należało orzec jak w sentencji postanowienia.

Referendarz sądowy E. J.